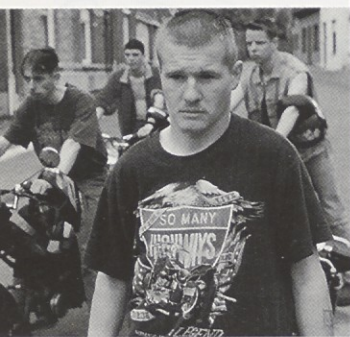

Življenje kot ga sanjajo angeli

Jezusovo življenje

Gumbarji

Letošnji ljubljanski filmski festival je v glavno mesto Slovenije za 15 dni prinesel na ogled cel kup zanimivih, nekercialnih, predvsem evropskih avtorskih filmov. Festival je poleg imena delno spremenil tudi koncept, saj smo letos gledali kar dve skoraj popolni retrospektivi kulturnih avtorjev, Iranca Abbasa Kiarostamija in Tajvanca Tsai Ming-lianga, ter rekordno število filmov (26 od napovedanih 27, odpadel je ruski film *Dežela gluhih*) v sekciji Perspektive, v kateri so letos glasovi gledalcev odločali o podelitvi mednarodne nagrade avtorjev. Prav v Perspektivah smo gledali najbolj zanimive filme festivala, z nekaterimi izjemami v sekciji Predpremiere.

Perspektive so letos govorile predvsem francoski jezik. Kar sedem filmov so posneli francoski režiserji in režiserka, dve francoski režiserki pa sta se podpisali pod tri francoske koprodukcije. Skupno torej 10 filmov, posnetih od leta 1996 do 1998 v deželi, kjer se je filmska umetnost rodila. Skoraj vsi filmi najnovejšega francoskega vala prikazujejo sorodno tematiko – vsakdanje življenje malih ljudi (večinoma so to mladostniki) in prikaz socialnih/družbenih (brezposelnost, rasizem, izguba idealov...) in/ali ljubezenskih/osebnih problemov na pragu tretjega tisočletja. Ljubljanska publika je med prve tri izbrala kar dva francoska filma. *Marius in Jeanette* režiserja Roberta Gudiguaiana se je na lestevici povzpел do tretjega mesta, *Življenje, kot ga sanjajo angeli*, prvenec Erica Zoncaja, pa je v domovino odnesel Vodomca.

življenje kot ga sanjajo angeli

La vie revée des anges 1998 Francija

režija Erick Zonca

Zonca nam z neverjetno preprostostjo prikazuje vsakdanje življenje dveh mladih odštekanih prijateljic. Zgodba se dogaja v mrzlem in negotoljubnem mestu na severovzhodu Francije (Lille). Isa (Elodie Bouchez, ki je kot neprofesionalna igralka odlično odigrala vlogo in zanjo, ob drugi glavni igralki, Natachi Regnier, dobila nagrado za najboljšo igralko na letošnjem festivalu v Cannesu) je dvajsetletna vandravka, ki za preživetje na ulici prodaja potvorjene otroške čestitke. Ko poskuša svojo srečo s priseljencem iz bivše Jugoslavije, ji ta razloži, da od nje ne bo nič kupil, vendar pa ji lahko ponudi službo v svojem krojaškem salonu (verjetno na črno). Tam Isa med malico (*joint* pavzo) spozna Marie, ki jo kasneje povabi k sebi domov (Isa jo našica). Marie je čisto lisno nasprotje,

perspektivne perspektive

9. mednarodni
filmski
festival
ljubljana

vendar se dekleti zelo dobro razumeta. Med njima se razvije močno prijateljstvo, ki ga ogrozi šele prihod japijevskega lastnika restavracije, v katerega se Marie zaljubi do ušes in ne vidi, da jo on izkorišča samo za goli seks. Isa jo večkrat poskuša prepričati, da je tip totalna zguba, vendar jo Marie ne posluša in njunega prijateljstva je kmalu konec. In kje so v tej zgodbi angeli iz naslova? Kot metaforo bi angela brez dvoma našli v vlogi Ise, vedno pozorne, altruistične in čuteče do vsakogar, četudi na račun svojih čustev. V zadnji sekvenci filma pa nam režiser pripravi tragično presenečenje, ko se občutljiva Marie odloči, da bo sama odločala o koncu svojega mladega življenja in se pridružila angelom. Erick Zonca je z veliko pomočjo glavnih igralk posnel velik film o življenju malih ljudi.

sam proti vsem

Seul contre tous 1998 Francija

režija Gaspar Noé

Na začetku gledamo hitro obnovo Nojevega kratkometražca *Carne* iz leta 1991. *Sam proti vsem* je nadaljevanje zgodbe o mesarju, ki je v življenju izgubil vse, in nima več časa, da bi še kaj nadoknadil. Ko pride iz zapora, kjer je sedel zaradi nasilja nad moškimi, ki se je spogledoval z njegovo mladoletno nemo hčerko, si najde začasni dom in meseno ljubezen pri premožni ženski, ki živi z mamo. Ker mu ženska obljubi, da mu bo kupila mesnico, jo v "zahvalo" oplodi. Kmalu se pokaže, da vse ne bo šlo po načrtih in nezadovoljen nad životarjenjem se mesar (Philippe Nahon) odloči, da bo sam odločal o svoji usodi. Pretepe nosečo ljubico in s pištolo v žepu zbeži v Pariz, kjer brezuspešno poskuša najti delo. Najde pa svojo hčerko in v zanikrni hotelski sobi sledi grozljiv konec. Toliko nasilja, jeze, sovraštva, frustracije (zaradi neizživete seksualne želje), kot ga v liku mesarja – krvnika in obenem žrtve – prikazuje Noé, že dolgo nismo videli na velikem platnu. *Sam proti vsem* je težka, izrazito vznemirljiva pripoved o propadanju človeka v družbi, ki ji ni mar.

jezusovo življenje

La vie de Jesus 1997 Francija

režija Bruno Dumont

Prvenec režiserja in scenarista Bruna Dumonta je skoraj dokumentaristični prikaz življenja skupine nezaposlenih podeželskih mladoletnikov, ki si krajšajo čas z mopedističnimi dirkami po praznih vaških cestah, bobnanjem v lokalni godbi

na pihala, glavni junak Freddy (David Douche), ki občasno doživlja epileptične napade, pa ves čas, ko ni s skupino prijateljev, prebije v postelji s šarmantno ljubimko Marie (Marjorie Cottreel). Vsi igralci so naturščiki, zato je njihova igra pristno sveža in spontana. Ritem filma je zelo počasen in na ta način režiser še bolj približa gledalcu dolgočasno vzdušje, praznino in brezupnost, ki determinira življenje generacije odrasčajočih fantov. Dumont je uspel svojo kamero do skrajnosti približati obličju in dušam mladeničev.

marius in jeannette

Marius et Jeannette 1997 Francija

režija Robert Gudiguian

Globoko čustvena zgodba o ljubezni in revščini se dogaja v sodobnem urbanem okolju, a bi jo prav lahko postavili v prostor brez definiranega časa. Pristnost igralcev (Ariane Ascaride je za vlogo Jeannette dobila Cesarja za najboljšo žensko vlogo) in preprost pripovedni stil sta elementa, ki filmu dajeta poseben čar. Na lahkoten način Gudiguian prepleta romantično pravljico z razmišljanjem o aktualnih temah (od Fidela Castra do arabskega integralizma, od levičarskih časopisov prek Gaudija do religije...). *Marius in Jeannette* je film o človeških čustvih, ki so v komercialnem filmskem svetu nasilja in puhlosti vedno bolj zapostavljena.

Omeniti moramo še dva odlična francoska filma – Irma Vep Olivierja Assayasa in Bo snežilo za božič? prvenec Sandrine Veysset, vendar ju zaradi pomanjkanja prostora, pa tudi zato, ker sta v Ekranu že bila recenzirana, v tem pregledu LIFF Perspektiv izpuščamo, kot tudi ostale prikazane filme.

gumbarji

Knoflikari 1997 Češka

režija Petr Zelenka

Drugi film mladega češkega režiserja je poskus vračanja k ekscentričnim in črno humorim filmom češkega novega vala iz šestdesetih let. Šest med seboj nelogično povezanih zgodb (vse zgodbe se na isti dan dogajajo v Pragi, razen prve, ki je postavljena v zgodovinski trenutek ameriškega atomskega napada na Japonsko in vsebuje najbolj humoristični dialog na temo "zakaj Japonci v svojem izražanju ne poznajo psov") povezuje v komedijo voditelj nočnega radijskega programa, ki z ironičnim tonom komentira dogajanje. Film *Gumbarji* nosi s seboj energijo, črni humor in ironijo najboljših čeških filmov. Eden najbolj priljubljenih čeških režiserjev, Jiri Menzel, pa je v eni sekvenci celo eksplicitno omenjan.

zgodbe o ljubezni

Historie milosne 1997 Poljska

režija Jerzy Stuhr

Jerzy Stuhr, ki je kot igralec nastopal v filmih Kieslowskega (*Zgodbe o ljubezni* so posvečene njegovemu spominu), Zanussija in Wajde, je s svojim drugim filmom prekosil samega sebe. Poleg režije in scenarija Stuhr tudi igra glavno vlogo, v bistvu kar štiri glavne vloge. Duhovnik, oficir, univerzitetni profesor in kriminallec morajo sprejeti odločitev, ki jim bo za vedno zaznamovala življenje. Rdeča nit vseh zgodb je zgodba o morali, pa ne o splošni in vseprisotni morali, temveč o bolj ponotranjenih moralnih dilemah vsakega posameznika. Posameznikoma, ki poslušata svoje srce (duhovnik in kriminallec), Stuhr pušča še nekaj priložnosti, ostala dva (oficir in profesor), pa sta zaradi preračunljivosti obsojena na osamljenost in notranjo praznino. V premerjavi z **Dekalogom** Krzystofa Kieslowskega je Stuhrov film, kljub podobni tematiki, bolj igriv, grotesken in zabaven.

Zunaj tekmovalnega sporeda smo gledali tudi štiri dokumentarne filme, ki so le delno zapolnili zevajočo praznino, nastalo zaradi lanskoletne odpovedi sekcije Dokumentarci.

tranceformer: portret larsa von trierja

Tranceformer: A Portrait of Lars von Trier 1997

Švedska/ Danska

režija Stig Björkman, Frederik von Krusenstjerna

Le težko bomo videli še kakšen portret najbolj priznanega in ekscentričnega danskega režiserja Larsa von Trierja, če vemo kako nerad ta kultni režiser in pobudnik gibanja Dogma 95 javnosti razkriva svoje zasebne skrivnosti, fobije in anksioznosti. Režiserja slabo uro dolgega dokumentarca sta dihala von Trierju za ovratnik več kot dve leti, večinoma na snemanju **Loma valov**. Von Trier jima je pustil vstopiti v njegov notranji svet, poln ustvarjalnega nemira in fobij, ki mu služijo kot navdih za razmišljanje o scenarijih. Režiser se spominja svojega otroštva, govori o umetnosti in svojih filmih. V nekem trenutku izjavi, da je vse, kar je bilo o njem napisanega ali izrečenega, ena sama velika laž, kar pomeni, da je njegovo življenje medijski konstrukt. Z nizanjem prizorov iz njegovih filmov (tudi prvega, ki ga je kot otrok posnel na 8mm kamero), pogovorov z njegovimi kolegi in igralci, ki so v njegovih filmih nastopali, in predvsem z njegovimi kontroverznimi izjavami sta avtorja ustvarila odličen dokumentarni portret enega največjih sodobnih filozofov med filmskimi režiserji.

srce rokenrola

Lou Reed: Rock and Roll Heart 1997 ZDA

režija Timothy Greenfield-Sanders

Lou Reed je ikona popularne kulture. Kot tak je tudi idealna oseba za dokumentarni portret. Film v kronološkem redu prikazuje kreativno življenje glasbenika, od njegovih "groznih srednješolskih skupin" (Reedove besede), prek oblikovanja skupine Velvet Underground in revolucionarnega obdobja New Yorka šestdesetih let, z dogajanjem v Warholovi "downtown Factory" v prvem planu, do današnjih dni, ko Reed samostojno še vedno uspešno nastopa po svetovnih odrih. Intervjuvani glasbeniki David Bowie, David Byrne, John Cale in Brian Eno, s katerimi je Reed sodeloval, pisatelj Paul Auster in pesnik Delmore Schwartz (Reedov učitelj v srednji šoli), ki sta ga navdihovala, in drugi (med njimi se znajde tudi češki predsednik Vaclav Havel) so postavljeni pred kamero po testni metodi Andyja Warhola – enominutne izjave subjektu ne dopuščajo časa za poziranje. Stari koncertni posnetki se križajo z novimi, poseben čar pa predstavljajo fotografije s koncertov Velvet Underground ter filmski posnetki iz delavnice Andyja Warhola. Louja Reeda, glasbenika, skladatelja in predvsem pisca rokenrol poezije, je dokumentarec postavil na mesto, ki si ga zasluži – med velika imena ameriške glasbe dvajsetega stoletja.

hollywoodizem

Hollywoodism: Jews, Movies, and the American Dream

1997 Kanada

režija Simcha Jacobovici

Dokumentarec je nastal po uspešni knjigi Neala Gablerja *An Empire of Their Own: How the Jews Invented Hollywood*, ki je razvil teorijo, da je velika tovarna ameriških sanj in njena vizija demokratičnih Združenih držav Amerike plod osebne izkušnje preganjanja in marginalizacije vzhodnoevropskih židovskih emigrantov, kasnejših hollywoodskih mogulov, ki so ustanovili največje studie. Carl Laemmle (Universal), Louis B. Mayer in Sam Goldwyn (MGM), Harry Warner (Warner Brothers), William Fox in Adolph Zukor (Paramount) so vsi po vrsti uresničili svoje idealizirane fantazije in postavili sanje o enakosti in svobodi na velika platna. Arhivski posnetki zlate dobe ter posnetki iz zasebnih zbirk mogulov, skupaj zmontirani s kadri iz takratnih filmskih uspešnic, Jacobovicijevi služijo za slikovno potrditev in kronološko pojasnilo Gablerjeve teorije. ●